

Kedves Olvasó!

Bevallom őszintén, ifjú kutató koromban gyakran sajnáltam, hogy a középiskolában nem tanultam latint. Irigyeltem azokat a kollégákat, akik tanulmányaik tudományos színvonalát jól hangzóan „növelték” különböző latin szavakkal, kifejezésekkel. Azóta azonban nagyot fordult a világ. Ma már elvétve sem lehet találni

olyan gazdasági – különösen marketing témájú – tanulmányt, cikket, amely latinnal „ekesített”. Úgy érzem azonban, rossz vásárt csináltunk, mert a gazdasági-tudományos, vagy annak kinevezett írásokat manapság özönvízszerűen előtölte az anglo-amerikai szavak áradata.

Kétségtelen, hogy ezek egy részének alkalmazása jogos, elkerülhetetlen. A technikai fejlődés, különösen a számítógépek világában, olyan angol szavakat, szak kifejezéseket hozott létre és szül folyamatosan, ame-

lyekre csak erőszakkal lehetne magyar megfelelőt találni. Hogyan fordíthatnánk le vagy helyettesíthetnénk például elfogadhatóan a „file”, a „software”, a „hardware” kifejezéseket? Helyettük magyar kiejtéssel „fájl”-t, „szoftver”-t, illetve „hardver”-t írunk és mondunk. Emlékszem, még a hatvanas években milyen hiábavaló próbálkozást jelentett a „marketing” vagy a „public relations” (PR) magyarítása. Jellemző módon jómagam is, élve a lehetőséggel, a „panel”-t (mármint a piackutató panelt) „törzsminta”-ként fordítottam. Hiába, a közvélemény nem fogadta el. Ezzel szemben az „image” nem az angol, hanem a francia kiejtésével, „imázs”-ként vonult be a magyar szókincsbe. Nem is ezen szavak ellen hadakozom.

Avilág – ha nagyon lassan is – elindult egy egységes arculat irányába, vagy ahogy „tudományosan” mondják: globalizálódik. Ezek a szavak – ha tetszik, ha nem – a majdani egységes szakmai nyelv elemei lesznek. Azon szavak, kifejezések ellen tiltakozom, amelyekre magyar megfelelő szép számmal áll rendelkezésünkre. A minap – megunva két divatos, izgalmas ponyvaregényt (bocsánat: lektúrt) – legfelső könyves-

polcomról leemeltem egy Jókait, történetesen az Aranyembert. Eltekintve néhány akkor divatos latin kifejezéstől, ízig-veéig magyarul íródott. Olvasása döbbenetes élmény volt, mert már első oldalai is szinte zenei élményt jelentettek számomra, mint a ma már ismeretlen, feledésbe merült szavakból álló mondatok muzsikája. Milyen szép és gazdag nyelvünk van, és mennyire nem ápoljuk, nem gondozzuk féltő szeretettel! Persze Jókai sok szaván, kifejezésén már túlhaladt az idő, de miért hagyjuk elveszni azokat, amelyek ma is megállnák a helyüket s lehetőséget adnának napjaink leegyszerűsített, szóválasztékban elszegényített nyelvünk újbóli gazdagítására? Kiket kell felelősségre vonnunk nyelvünk elszegényedéséért? A szakírókat, a szerkesztőket, vagy akár a pedagógusokat, az általános iskolától az egyetemig valamennyit, mert nem csak a magyartanár feladata szép nyelvünk művelése. Maradjunk meg csak házunk táján. Kezemben lapunk múlt évi 2. száma. Írásiban tallózva, a használt idegen szavakból és azok magyar megfelelőiből íme néhány példa:

tradíció = hagyomány
differenciált = megosztott
abszolválni = befejezni
interakció = kölcsönös viszony
struktúra = összetétel
reprezentált = képviselt
lokális = helyi
szignifikáns = eldöntő
kalkulálni = számolni
definiálás = meghatározás
publicitás = nyilvánosság

ambicionál = óhajt, kíván
attitúd = magatartás
formalitás = külsőség
evolúció = fejlődés
recesszió = hanyatlás
pozíció = helyzet
komponens = összetevő
ökológia = környezetan
reális = valós
kategória = csoport
emocionális = érzelmi

Nem folytatom. Ezt bárki megteheti egy idegen szavak szótára segítségével; gazdag gyűjteményre akad.

Napjaink folyamatos nyelvújítása elsősorban nem újonnan létrehozott szavakkal érhető el, hanem az anglo-amerikai szak kifejezések lehetőség szerinti „magyarításával”. Ahol azonban megfelelő magyar szó áll rendelkezésünkre, ne használjunk idegen szavakat, kifejezéseket. Előadásaink, cikkeink írásakor a következő két jellemzőre gondoljunk: Írásunk idegen szavak használatától még nem lesz tudományosabb!

„Nyelvében él a nemzet!”

M. J. Károlyi

